

Entrevista David Vann Novel·lista nord-americà

“El paisatge és una imatge que creix fins a imposar-se”

Valèria Gaillard

Sukkwan Island és el nom d'una illa perduda a la costa d'Alaska. Està habitada per óssos i llops i tan sols s'hi pot accedir en vaixell o hidroavió. Aquí és on Jim decideix dur el seu fill Roy de tretze anys per passar un any vivint com *robinsos* en una cabana de fusta, cercant una innocència perduda al costat d'una natura tan salvatge com inhòspita. La idíl·lica aventura, però, es capgira fins al drama violent per adoptar el to d'una història de suspens. Amb un estil breu i punyent, David Vann s'endinsa en aquests paratges de boscos humits i muntanyes escarpades que en el fons no fan més que reflectir la psicologia d'un pare que no aconsegueix deslliurar-se del seu passat, i la d'un fill que es veu arrossegat en la seva caiguda. *Sukkand Island* (Empúries/Alfàbia) és el debut literari de David Vann i als Estats Units es va publicar dins el volum *Legend of a suicide*. La novel·la ha aconseguit un gran èxit de vendes als Estats Units i a França, on ha rebut del premi Médicis 2010. David Vann va néixer a l'illa d'Adak, a Alaska, i actualment viu a Califòrnia. Si bé ha escrit altres llibres després, és amb la recuperació d'aquesta primera *nouvelle* que ha aconseguit cridar l'atenció de la crítica

ca i el públic. Vann no se n'amaga: el rerefons de la història és altament autobiogràfic.

Quins aspectes personals apareixen en la novel·la?

Està basada en la meua vida. Com Roy, el nano de 13 anys, vaig néixer a Alaska i quan els meus pares es van divorciar em vaig instal·lar a Califòrnia. El meu pare em va demanar que l'acompanyés a una illa d'Alaska per viure un any amb ell. Li vaig dir que no, i poc després es va suïcidar. Tot el que passa a *Sukkwan Island* és ficció perquè mai no he estat en aquesta illa, però he recreat què podria haver passat si al final aquell nen de 13 anys hi hagués anat.

Quin paper juga la natura en la novel·la?

Volia descriure el paisatge per mostrar l'interior dels personatges. Conec bé els boscos i els rius d'Alaska i fa deu anys que intento escriure sobre aquest entorn tan salvatge. De fet, volia mostrar aquest món feréstec com un mirall que reflecteix l'angoixa i la culpa del pare, al mateix temps que la por del nen. Quan el pare es perd al bosc, en el fons es perd dins d'ell mateix. M'agraden els escriptors que descriuen els paisatges com a part de la història, penso en Marilynne Robinson a *Housetheeping*, en Cormac McCarthy a *Meridiano de Sangre* i en

les obres de la poetessa Elizabeth Bishop i en Annie Proulx. Recordo quan el meu pare pescava salmons. Una vegada en va pescar un de ben gros i li va costar molt treure'l de l'aigua. Així veig jo la creació dels paisatges: és una imatge que creix lentament fins a imposar-se.

Com explica que en Roy se senti observat en la natura?

Això és el que jo sentia quan era petit. Fins i tot quan ara torno a Alaska encara em sento així. És com si els óssos i els llops m'observessin. Per a mi el bosc és un lloc mitològic i no pas simple natura. El fet de sentir-se observat reflecteix el descontentament amb el món, un no sentir-se còmode, un no trobar un lloc en el món, un sentiment que sempre m'acompanya.

Roy mostra una gran desconfiança envers el seu pare i sembla que ha acceptat la seva invitació d'anar a l'illa amb poca convicció.

Justament per això li vaig dir al meu pare que no volia anar a passar un any amb ell. Tenia por, si acceptava, d'acabar sent igual que ell i de la persona en què podia acabar convertint-me. De fet, aleshores no podia entendre la desesperació que sentia el meu pare i escriure *Sukkand Island* ha estat un intent de comprendre'l. El nen sent desconfiança perquè pensa



ROBERT RAMOS

El bosc és un lloc mitològic i no pas simple natura

que no marxaran mai de l'illa i creu que la seva vida no té cap futur. És una sensació d'angoixa que vaig sentir sovint de petit: sentia que l'horitzó se m'apropava i m'ofegava.

Sembla que el nen és el més madur de tots dos, malgrat tenir només 13 anys.

L'he descrit tal com era jo a aquella edat i com anava descobrint el món. Al mateix temps, el nen no pot entendre moltes coses, per això, davant del dolor del seu pare, que plora cada nit



al seu costat, prefereix oblidar-ho, ignorar-ho.

L'obsessió de Jim per les dones sembla un dels motius de la seva deriva. És cert, això?

Realment, Jim està tan obsesionat que és incapaç de veure el seu fill. En el cas del meu pare era així. Estava obsesionat amb la seva segona dona, la meua madrastra, i es va suïcidar mentre parlava amb ella per telèfon i l'amenaçava de suïcidarse. Li va dir: "T'estimo, no puc

viure sense tu". Ella acabava de perdre els seus pares (el pare havia mort la seva mare i després s'havia suïcidat) i ella li deia que no li podia fer una cosa així. Tres mesos després de la mort del meu pare, va rebre unes flors pel seu aniversari que ell havia encarregat. Trobo realment repugnant que els homes culpïn les dones de la seva desesperança.

Diu que ha escrit la novel·la per entendre el suïcidi del seu pare. Li ha servit?

'Sukkand Island' és un intent d'entendre la mort del meu pare

Em va ajudar molt a entendre el que havia passat, però en el fons mai no he arribat a comprendre per què ho va fer. Entenc que fos possible, però no inevitable. La meua àvia paterna va pensar que era un problema del cervell, que estava malalt, però crec que això significa treure la part de la seva responsabilitat per la mena de vida que va construir. Segurament estava deprimat i era bipolar, però va anar al psiquiatra i al psicòleg i no el van ajudar. Avui dia se sap que amb un bon tractament farmacològic es

poden arribar a prevenir pràcticament el 80% dels suïcidis.

El destí de Roy és molt ambigu.

Fa el que el pare no pot fer i, de fet, se sacrifica per ell. Això és el que el pare intenta entendre un cop mort, però és incapaç de fer un relat del que ha passat. Tampoc sap com continuar la seva vida i està molt perdut. L'envaeix la culpabilitat. Al final entén que el nen l'estima. Justament l'amor pel meu pare és el que ha perdurat d'ençà la seva mort, ara fa trenta anys. Aquest és un dels punts del llibre on combino més realitat i ficció. En el fons, aquest és el missatge que m'agradaria enviar al meu pare.

La novel·la també tracta de com hem d'educar els nostres fills. En té vostè?

No, no en tinc... La meua mare és psicòloga infantil i treballa en un col·legi. Sempre diu que portar-los a escola pública no és suficient per educar-los. El nivell és molt baix i quan els nens acaben han après ben poca cosa. Crec que si vols educar bé els fills ho has de fer tu mateix. No pots confiar en els altres. Per això m'agrada tant escriure, perquè és una activitat que fas sol i no depens de ningú més.

Com Robinson Crusoe, pare i fill estableixen una relació d'explotació envers la naturalesa, més que gaudir-la.

La naturalesa no té un significat per ella mateixa. La veig com un mirall on tots dos intenten escapar, però no poden. Necessiten estar en actiu tota l'estona, no poden parar ni dos minuts, acaparen més menjar del que necessiten, talen arbres. En el fons, no són capaços de relaxar-se i contemplar l'espectacle.

Alguns crítics han comparat la seva novel·la amb *El cor de les tenebres*, de Conrad.

És un llibre realment fosc i quan el llegeixes no saps ben bé què passa. Només sents la tensió i l'horror i el buit. Psicològicament m'ha influït, però crec que *Sukkand Island* és més generosa envers el lector. És més fàcil de llegir i menys ambiciosa.

Què està preparant ara?

Una novel·la al voltant d'un matrimoni. De nou intento explicar els personatges a través del paisatge, sobretot la dona, que té 55 anys. En anglès sortirà el gener amb el títol *Caribu Island*, però a Europa es traduirà d'una altra manera per no coincidir amb *Sukkand Island*. *